

ผมลงมือกับตัวเองว่า ที่เรียกว่า trans formative learning คือการเรียนรู้แบบลงมือทำ (learning by doing) หรือ action learning นั้นเอง

อธิบายการเรียนรู้แบบเปลี่ยนแปลงจากภายใน

ที่จริงวงการศึกษารู้จักการเรียนรู้โดยการเปลี่ยนแปลงจากภายใน (trans formative learning) มานานแล้ว ดังกรณี ประมิตแห่งการเรียนรู้ข้างล่าง

จะเห็นว่า ระบบการศึกษาที่ยึดถือการเรียนรู้แบบถ่ายทอดความรู้ (informative learning) จะจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการส่วนยอดของปิระมิต หรือส่วนสี่ชมพู

ส่วนระบบการศึกษาที่เชื่อในการเรียนรู้แบบเปลี่ยนแปลงจากภายใน จะจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ฐานปิระมิต หรือส่วนสี่เหลี่ยม

ผลการวิจัยเมื่อ 40-50 ปีมาแล้วบอกชัดเจน ว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีการส่วนฐานของปิระมิต ให้ผลการเรียนรู้ดีกว่ามาก แต่ก็แปลก ที่วงการศึกษไทยไม่ตระหนัก และไม่รู้จัก trans formative education/learning

ผมเคยเข้าใจผิด ว่า trans formative learning เป็นเรื่องของกราวานา เพื่อขัดเกล่าจิตใจ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านในแบบถอนรากถอนโคน บัดนี้ หลังจากอ่านหนังสือ [The Heart of Higher Education : A Call to Renewal](#) อย่างไตร่ตรองใคร่ครวญ ผมลงมือกับตัวเองว่า ที่เรียกว่า trans formative learning คือการเรียนรู้แบบลงมือทำ (learning by doing) หรือ action learning นั้นเอง

ผมตีความว่า trans formative learning เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ที่ละเล็กละน้อย ภายในตน ของผู้เรียน ผ่านการปฏิบัติ (ทำ และ คิด) จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงปัญญา (intellectual), อารมณ์ (emotion), สังคม (social), และจิตวิญญาณ (spiritual)

ครูที่ทำหน้าที่ "ครูฝึก" เก่ง จะช่วยชี้ ชวน ช่วย เชียร์ ชม ให้การเรียนรู้มีชีวิตชีวา มีพลัง และตรงทาง คือไปในทางสัมมาทิฐิ ไม่หลงไปทางมิจฉาทิฐิ ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่ไม่ใช่ทำหน้าที่ ครูสอน ที่เน้นถ่ายทอดวิชา แต่ทำหน้าที่ ครูฝึก ที่เน้นหน้าที่ ๕ช ซึ่งตีความได้ว่า ทำหน้าที่ "คุณอำนวย" (facilitator)

ต่อการเรียนรู้ ของศิษย์

กล่าวให้เข้าใจง่าย ทำงาน การเรียนที่เน้น PBL ตามด้วย AAR/Reflection คือการเรียนรู้แบบ เน้นการเปลี่ยนแปลง งดงาม จากภายใน (trans formative learning)

การเรียนรู้แบบเปลี่ยนแปลงจากภายในต้องมีส่วน เรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (contemplative learning) อยู่ด้วย ส่วนนี้คือ AAR หรือ reflection นั่นเอง ครูฝึก trans formative Learning จึงต้องมีทักษะการเป็น คุณอำนวย ของกระบวนการ AAR

ผมตีความว่า ครูก็ต้องเรียนรู้ฝึกฝนตนเอง เพื่อให้เกิด trans formative learning ภายในตนเองเช่นกัน และทำได้ไม่ยากโดย PLC (Professional Learning Community) คือเรียนรู้จากการปฏิบัติหน้าที่ครู และผลัดกันทำหน้าที่ “คุณอำนวย” ต่อการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเพื่อนครูด้วยกันเอง

ครูที่มีความสามารถ จะช่วยให้ การเรียนรู้แบบเปลี่ยนแปลงจากภายใน ขยับเคลื่อนจากความหมายทั่วไป ไปสู่ความหมายพิเศษ คือเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใน ที่เกิดการละลดตัวตน ความเห็นแก่ตัว ไปสู่โพธิสัตว์ในความหมายทางพุทธ

ยิ่งฝึกปฏิบัติจิตตภาวนา สู่จิตตปัญญา ร่วมไปด้วย การเปลี่ยนแปลงสู่โพธิ์ก็ยิ่งสะดวกเด่นชัดขึ้น

วิจารณ์ พานิช

๒๖ ม.ค. ๕๖

{comments on}